Neopakovateľný školský rok 1933/34 ...dokončenie zo str.3

Náš spev a možno aj naše netypické „turistické vybavenie“ vzbudzovali záujem turistov, ktorí sa pri nás pristavovali s otázkou: „*Odkiaľ ste* ?“, odpoveď: „*z Krakován*“ niektorých uvádzala do omylu, že sme Poliaci. (Z Krakován – Z Krakówa). Náš školský výlet trval štyri dni. Keď sme na spiatočnej ceste vystupovali v Trebaticiach z osobného vlaku, ktorý premával na trati Piešťany – Vrbové, (ktorému každý hovoril „*Vrbovské čango*“), bola pánu organistovi oznámená radostná správa, že v rodine Bilčíkovcov sa narodila prvá dcéra. Fotografia z Tatier sa nachádza v archíve obce. A školské prázdniny? To bolo pre nás obdobie, ktoré sme trávili vonku pri detských hrách, pri kúpaní na Dudváhu a Holeške a všade tam, kde bola voda. No a po západe slnka bola dedina plná spevu. To sa vracali zo strníska domov chlapci a dievčatá so svojimi napasenými húskami. A práve tieto udalosti prispeli k čaru a neopakovateľnosti tohto školského roka.

Johanna Vašková

Touto cestou sa chcem osobitne poďakovať pani Johanne Vaškovej z Piešťan a pani Márii Valovej z Krakovian za hodnotný a milý príspevok do Hlasu Krakovian. *Martin Gono*

Táborisko pravekých lovcov v Krakovanoch - Strážach

Pri archeologickom prieskume a výskume, ktorí vykonali na mieste stavby výrobnej haly spoločnosti AGE Color, s. r. o. Piešťany odborní pracovníci Balneologického múzea v Piešťanoch v dňoch 9. 5. až 16. 7. 2005, sa podaril unikátny objav táboriska pravekých lovcov.

Poloha Jutrá, na ktorej firma AGE Color realizovala prípravné práce stavby, sa nachádza v katastrálnom území bývalej obce Stráže (od roku 1943 súčasť obce Krakovany) v južnej časti chotára, tesne pri katastrálnej hranici s obcou Trebatice.

O intenzívnom osídlení katastrálneho územia Stráží hovoria mnohé nálezy, napríklad z mladšej a neskorej doby kamennej (5000 – 1900 rokov pred n. l.), staršej (maďarovská kultúra) a neskorej doby bronzovej (1600 – 700 rokov pred n. l.) a staršej a mladšej doby železnej (700 pred n. l. – prelom letopočtov). Medzi najvýznamnejšie nálezy, ktoré svojím významom presahujú hranice Slovenska, patrí objav germánskeho pohrebiska s kniežacími hrobmi z konca 3. a začiatku 4. storočia n. l. Z priestoru bývalej tehelne pochádzajú aj nálezy hrobov z obdobia sťahovania národov (5. storočie n. l.). Chotár obce bol osídlený aj v staroslovenskom období (9. – 10. storočie). Stredoveké nálezy z 12. – 16. storočia sa našli v intraviláne aj v extraviláne obce. Prvá písomná zmienka o obci pochádza zo Zoborskej listiny z roku 1113. Obec v nej vystupuje pod názvom ***Spectaculi.***

Susedná obec Trebatice má doloženú kontinuitu osídlenia (pochopiteľne nie jedným etnikom) od praveku až po súčasnosť. Z mladšieho obdobia staršej doby kamennej – paleolitu – pochádzajú z miestnej (dnes už zaniknutej) tehelne nálezy kostí mamuta a pleistocénnych uhlíkov objavené v roku 1928 pri ťažbe hliny. Z tejto polohy pochádzajú aj nálezy z mladšej a neskorej doby kamennej, mladšej doby bronzovej, staršej a mladšej doby železnej a mladšej doby rímskej.

Miesto stavby výrobnej haly AGE Color bolo osídlené v rôznych obdobiach praveku (v mladšej dobe kamennej, v mladšej dobe železnej) a stredoveku (11. až 14. storočie). Najvýznamnejším je však osídlenie z mladšieho paleolitu. Chronologicky je toto osídlenie zaradené do gravettiénskej kultúry, ktorej názov sa odvodzuje od skalného previsu *La Gravette* vo Francúzsku. Gravettién sa zaraďuje do obdobia cca 26 000 – 20 000 rokov pred n. l. Kultúra patrí do klimatického obdobia poslednej doby ľadovej – würmu (75 000 – 10 000 rokov pred n. l.).

● Nálezisko Krakovany-Stráže: Mamutie kly. Foto: **Marián Klčo**

Nálezy – dva mamutie kly, pričom väčší bol užším koncom položený na menší, zvieracia kosť, nástroje zhotovené z rádiolaritu a kamenná surovina sa nachádzali v žltej spraši. Táto je produktom sedimentačných procesov a bola naviata počas formovania klimatických podmienok. Podľa skladby nálezov pravdepodobne ide o časť mladopaleolitického táboriska – sezónneho sídliska gravettiénskych lovcov mamutov a sobov. Rádiolaritové hroty s vrubom umožňujú toto mladogravettiénske táborisko zaradiť do okruhu nazývaného kostienkien a dokladá kontakt Považia s oblasťou východnej Európy. Podobné hroty sa našli aj na mladopaleolitických táboriskách v Moravanoch nad Váhom a Ratnovciach. Objav táboriska pravekých lovcov v obci Krakovany – Stráže rozširuje a dopĺňa naše poznatky o mladopaleolitickom osídlení na sprašových terasách nášho regiónu.

Objavom sídliska však práca nekončí. ***Mamutie kly pochádzajú z dvoch rôznych jedincov – mladšieho a staršieho***. Kly, resp. ich hmota – mamutovina je však vo veľmi zlom stave pretože za tisícky rokov úplne stratila súdržnosť. Po vyzdvihnutí z pôdy sa zmenili podmienky a prostredie, a preto je nevyhnutné kly nakonzervovať, pretože inak by sa rozpadli. Po nakonzervovaní a odbornom spracovaní plánujeme tieto unikátne nálezy nielen odborne publikovať, ale aj vystaviť v expozícii Balneologického múzea v časti venovanej archeológii regiónu.

Dr. Marián Klčo, Dr. Vladimír Krupa-